

Verslag van
de bijeenkomst met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties
voor de implementatie van de EITI in Nederland

Locatie en datum:

Utrecht, kantoor Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), 2 maart 2016.

Aanwezigen :

Maria van der Heide - ActionAid

Jonathan Huseman - Hivos

Gerno Kwaks - PWYP

Chris Moll – Transparency International NL

Coen van der Veer - FNV

Manuel Adamini – voormalig lid International Board EITI (lid tot 24 februari 2016);

Omer van Renterghem – ministerie van Buitenlandse Zaken

Evert Everts - RVO, coördinator NL-EITI

Sytske Kimstra – RVO, secretariële ondersteuning NL-EITI

1. Welkom, inleiding en vaststelling agenda door Evert Everts (voorzitter)

Na het welkom door de voorzitter stellen de aanwezigen zich kort aan elkaar voor.

De uitnodigingsmail voor deze bijeenkomst is opgenomen in bijlage 1. Naast de in de mail genoemde maatschappelijke organisaties zijn ook aan Pax en IUCN uitnodigingen verstuurd.

De voorzitter meldt dat afmeldingen zijn ontvangen van Oxfam en Pax met de mededeling dat deelname aan NL-EITI voor hen een minder hoge prioriteit heeft. Oxfam heeft aangegeven graag op de hoogte te worden gehouden.

IUCN, Both Ends, Cordaid en Tax Justice hebben laten weten geïnteresseerd te zijn in deelname aan de bijeenkomst, maar hebben uiteindelijk toch geen vertegenwoordiger gestuurd naar de bijeenkomst.

Van SOMO, Milieudefensie en Natuur en Milieu is geen reactie ontvangen op de uitnodiging.

Evert Everts geeft een kort historisch overzicht van het overleg met de maatschappelijke organisaties (CSO's) inzake de implementatie van EITI in Nederland.

- In 2014 is in opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken een scoping studie uitgevoerd door consultant Roland Berger naar de mogelijkheden van implementatie van EITI in Nederland. Betrokkenheid van CSO's is daarin meegenomen. Het beeld ten aanzien van CSO-deelname was positief.

- In opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft Eelco de Groot (Haskoning/DHV, consultant en voormalig bestuurslid van EITI) in 2015 als kwartiermaker voor NL-EITI een aantal CSO's gesondeerd en een positieve terugkoppeling gegeven over de potentiële deelname van de CSO's aan de MSG van NL-EITI.
- Begin 2016 is in overleg tussen Gerno Kwaks (Publish What You Pay), Omer van Renterghem (ministerie van Buitenlandse Zaken) en Evert Everts (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) de uitnodiging opgesteld voor de onderhavige bijeenkomst.

De maatschappelijke organisaties hebben aangegeven in deze bijeenkomst graag wat meer algemene informatie over EITI te willen ontvangen en in het bijzonder over de plannen van de Nederlandse overheid bij de implementatie van de EITI.

De agenda wordt definitief gemaakt conform het voorstel in de uitnodigingsmail.

2. Presentatie “Wat is EITI” door Manuel Adamini

Manuel Adamini is twee jaar lid geweest van de International Board van EITI, waar overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties deel van uitmaken. Hij heeft als plaatsvervanger de zetel vervuld die is gereserveerd voor de financiële instellingen (circa 90 instellingen met een totaal beheerd vermogen van 20.000 miljard US\$). Zijn deelname werd vanuit Nederland ondersteund door vermogensbeheerder Actiam.

De presentatie is opgebouwd uit drie delen:

- Toelichting op de aanpak en de standaard van EITI die wereldwijd van toepassing is op alle individuele landen die EITI implementeren;
- Presentatie van een aantal voorbeelden van landen waarin de EITI rapportages daadwerkelijk hebben bijgedragen aan een verbetering van de waardeketen van de grondstoffenwinning;
- Duiding van een aantal toekomstige ontwikkelingen rondom EITI die zijn gericht op een kwalitatieve verbetering van de transparantie van de keten en het daarmee samenhangende nut voor de EITI implementerende landen.

Het filmpje [THE EITI](#) geeft in het kort een overzicht waar EITI voor staat.

De presentatie van Manuel Adamini is als afzonderlijk PDF-document bijgevoegd.

3. Presentatie “De Nederlandse overheid en de implementatie van de EITI” door Omer van Renterghem

In zijn presentatie geeft Omer van Renterghem aan hoe de Nederlandse overheid zich afgelopen jaar heeft voorbereid op deelname aan EITI en de uitvoering ervan in Nederland. In de brief aan de Tweede Kamer van 2 november 2015 worden de contouren geschetst van een NL-EITI met een Multi-stakeholder groep waar drie geledingen met ieder drie deelnemers (plus drie plaatsvervangers) aan deelnemen. Vanuit de overheid zijn drie departementen vertegenwoordigd: Economische Zaken, Buitenlandse Zaken en Financiën. Met NOGEPA, de branche vereniging voor de olie- en gaswinning industrie, wordt gesproken over het invullen van de vertegenwoordiging van uit de industrie. De laatste stap is het benoemen van een EITI-boegbeeld/voorzitter van de Multi-stakeholder groep. De ambitie is om begin volgend jaar kandidaat-lid te kunnen worden van het EITI, een jaar na Duitsland.

De presentatie van Omer van Renterghem is als afzonderlijk PDF-document bijgevoegd.

Gevraagd wordt naar de relatie tussen de NL-EITI en andere internationale, op transparantie gerichte initiatieven, zoals het Open Government Partnership (OGP). In hoeverre kan er van elkaar worden geleerd?

EITI en OGP zijn in feite redelijk nauw met elkaar verbonden. Landen die EITI willen implementeren nemen dat bijvoorbeeld op in hun OGP strategie. Daarnaast is in de EITI standaard meer aandacht gekomen voor open data. Een aantal landen dat EITI implementeert, experimenteert hiermee. Vooral de EITI-website van de US is een voorbeeld hoe de overheid open data invulling geeft, maar er zijn ook andere voorbeelden, zoals Mongolië en Kazachstan. Samen met Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen en met ondersteuning van het EITI-secretariaat in Oslo kan dit voor Nederlandse EITI verder worden uitgewerkt. Er is in dit kader ook al contact gelegd met het Ministerie van Binnenlandse Zaken, in Nederland verantwoordelijk voor activiteiten in het kader van het Open Government Partnership.

Gevraagd wordt naar de tijdsinvestering die gemoeid is met het lidmaatschap van de MSG. De voorzitter geeft aan dat men moet uitgaan van 15 tot 20 dagen per jaar (voor circa 6 vergaderingen per jaar inclusief de voorbereiding).

Ook wordt gevraagd welke maatschappelijke organisaties in andere landen zoals het Verenigd Koninkrijk en Duitsland, vertegenwoordigd zijn in de MSG. De voorzitter geeft aan dat organisaties als PWYP en Transparency daarin redelijk zijn vertegenwoordigd. Manuel Adamini meldt dat in Afrikaanse landen ook kerkelijke organisaties deelnemen en dat bijvoorbeeld ook journalisten en kennisinstellingen een rol kunnen spelen.

4. *Discussie over de concrete invulling van de rol van de maatschappelijke organisaties in de implementatie van de NL-EITI*

Elke aanwezige organisatie geeft aan welke bijdrage men wil leveren aan NL-EITI.

- Action Aid is vooral gericht op grondstofwinning in het zuiden en de effecten ervan. Men is geïnteresseerd om het NL-EITI proces te volgen en wil graag geïnformeerd blijven over NL-EITI, maar men ziet geen actieve rol voor zichzelf weggelegd in de MSG.
- Hivos is geïnteresseerd om het NL-EITI proces te volgen en wil graag geïnformeerd blijven over NL-EITI, ook om er van te leren voor andere processen waar Hivos bij betrokken is zoals het Open Government Partnership, maar men ziet geen actieve rol voor zichzelf weggelegd in de MSG.
- PWYP wil graag actief deelnemen aan de MSG, bij voorkeur als lid, maar desgewenst ook als plaatsvervanger.
- Transparency International (TI) wil graag actief deelnemen als lid van de MSG. EITI valt duidelijk binnen de scope waar TI voor staat.
- FNV wil graag actief deelnemen als lid van de MSG. Men legt de link met het internationale aspect. FNV is aangesloten bij de internationale vakbondsorganisatie en is als mede uitvoerder vanuit de werknemers betrokken bij pensioenfondsen.

Daarmee zijn er drie kandidaatleden voor de MSG beschikbaar. Totaal zijn er 6 plaatsen beschikbaar in de MSG: drie aan tafel en drie als plaatsvervanger.

De vraag komt op in hoeverre ook organisaties zoals de Waddenvereniging uitgenodigd kunnen worden voor deelname aan de MSG.

In eerste instantie is op basis van ervaringen met het EITI proces in andere landen in de scoping fase vooral gekeken naar een daarmee vergelijkbaar potentieel aan organisaties in Nederland, daarbij voor ogen houdend waar EITI zich in de kern op richt. In de daarop volgende discussie wordt geconcludeerd dat het in de EITI met name gaat om het transparantievraagstuk en dat niet kan worden verwacht dat er specifieke lokale aardgas gerelateerde problematieken worden opgelost in de MSG van NL-EITI. Maar de EITI rapportages kunnen daartoe wel een bijdrage leveren en bruikbaar zijn in andere ronde tafels of multi-stakeholder verbanden. Voor deze eerste informatieve bijeenkomst is echter breed uitgenodigd, inclusief milieu organisaties waaronder IUCN, Milieudefensie en Natuur en Milieu. Zij zullen worden geïnformeerd over de uitkomsten van deze bijeenkomst en met hen zal nogmaals contact worden opgenomen.

Naar aanleiding van deze discussie worden de volgende acties afgesproken:

- FNV zal de leden van het MVO-overleg attenderen op de uitnodiging voor NL-EITI (in het MVO-overleg zijn ook de milieu organisaties betrokken);
- De NL-EITI coördinator zal de genodigde maatschappelijke organisaties die niet aanwezig waren op dit overleg, informeren over de uitkomsten van dit overleg en aangeven dat er nog andere mogelijkheden zijn tot deelname aan de MSG, bijvoorbeeld in de rol van waarnemer;
- De NL-EITI coördinator zal nagaan in hoeverre er belangstelling bestaat voor een waarnemersrol bij de MSG vanuit onder meer het Energie-akkoord en de Gasdialoog.

Het is de bedoeling een nationaal event te organiseren om NL-EITI een officiële start te geven. Voorwaarde daarvoor is dat het boegbeeld/voorzitter MSG bekend is. Dat proces loopt. Als het haalbaar is, zal tijdens de officiële start ook de MSG zich presenteren.

Nadere berichtgeving over het event en de vorming van de MSG volgt te zijner tijd.

De voorzitter sluit de vergadering met dank voor de bijdragen van alle aanwezigen.